

AZF, Eternit, Union Carbide. Drie grote industriële groepen die afgelopen periode opnieuw in de actualiteit kwamen. Ze herinneren ons er aan dat in de kapitalistische maatschappij werk en gezondheid dikwijls niet samengaan, omdat de winsthonger van de aandeelhouders weinig scrupules kent.

AZF Toulouse: geen vervolging van de verantwoordelijken

In september 2001 veroorzaakte een mengeling van ammoniumnitraat en chloor een verschrikkelijke ontploffing in de fabriek van AZF (Azotes Fertilisants) in Toulouse, een onderdeel van Grande Paroisse, op haar beurt een filiaal van Total. De ontploffing veroorzaakte de dood van 31 mensen en verwondde 20.000 anderen. Op 19 november 2009 kwam de strafrechtbank van Toulouse na een jarenlange rechtszaak eindelijk tot een uitspraak. De vroegere directeur van AZ, die werd vervolgd voor onvrijwillige doodslag ten gevolge van het niet nemen van de noodzakelijke voorzorgsmaatregelen, en het bedrijf Grande Paroisse werden vrijgesproken omwille van "gerede twijfel bij het bepalen van hun schuld". De groep Total en haar toenmalige topman werden zelfs nooit vervolgd.

Deze uitspraak is een kaakslag voor al degenen die hun woning, hun leefomgeving, hun job en hun gezondheid, of zelfs hun leven, op enkele seconden vernield zagen door het niet respecteren van elementaire voorzorgsmaatregelen door de bedrijfsleiding van Grande Paroisse en Total. Het parket is in beroep gegaan tegen de uitspraak.

Het groot asbestproces in Turijn

Op 10 december ging in Turijn het groot asbestproces van start. Twee hoge bonzen van Eternit, de Belgische baron Louis de Cartier de Marchienne en de Zwitserse miljardair Stephan Schmidheiny verschijnen er voor de rechtbank, beschuldigd van het veroorzaken van een "gezondheidsramp". Duizenden mensen stellen zich burgerlijke partij in deze rechtszaak.

Casale Monferrato, een stadje met 30.000 inwoners in Piemonte, wordt nog steeds bedekt met asbeststof. Meer dan 3000 mensen lijden er aan ziektes die het gevolg zijn van het inademen van asbest. Op een eeuw tijd werd 200 miljoen ton asbest verspreid over de planeet. Elk jaar maakt het

giftige materiaal wereldwijd 100.000 dodelijke slachtoffers.

Al sinds begin jaren '80 zijn er processen rond asbest. De slachtoffers organiseerden zich om burgerrechtelijke schadevergoedingen te eisen. Maar ook al worden de schadelijke gevolgen van asbest al decennia lang erkend, toch moesten de slachtoffers dikwijls in het zand bijten. Eternit heeft duidelijk een lange arm.

Op het proces in Turijn hebben de slachtoffers zich voor het eerst georganiseerd om ook op strafrechtelijk gebied het gevecht aan te gaan. De beschuldigten riskeren tot 15 jaar gevangenisstraf. Er wordt hen verweten geen enkele preventiemaatregel te hebben genomen om de arbeiders van de vier Eternit-vestigingen te beschermen (installatie van afdoende ventileringssystemen, vormen van arbeidsorganisatie waarbij fysiek contact met asbest zoveel mogelijk werd vermeden, voldoende medisch toezicht, enz.).

De beschuldigten probeerden aan vervolging te ontsnappen door te bepleiten dat het gerechtshof van Turijn niet bevoegd is voor de zaak. De hoofdzetel van Eternit is weliswaar gevestigd in Turijn, maar de fouten zouden gebeurd zijn in de lokale bedrijfsvestigingen, die onder een ander rechtsgebied vallen. Het is een argument dat wel meer wordt aangehaald door verantwoordelijken van multinationals.

In Turijn heeft de procureur het argument verworpen door te verwijzen naar een ganse reeks brieven en documenten die aantoonde dat de richtlijnen met betrekking tot de lokale arbeidsorganisatie wel degelijk vanuit het moederbedrijf zelf kwamen. Momenteel is dit proces een echt "model-proces" op wereldvlak. In zekere zin is het het "anti-Bhopal".

Bhopal, 25 jaar na de ramp

Op 3 november 1984 werd Bhopal, een stad in het Noorden van Indië, getroffen door een verschrikkelijke ramp. Een gasontsnapping in de lokale fabriek van Union Carbide, waar extreem giftige pesticiden werden geproduceerd, veroorzaakte de dood van duizenden mensen: 4000 slachtoffers onmiddellijk na de ramp, nog vele duizenden in de jaren die er op volgden. Honderdduizenden mensen dragen er tot vandaag de gevolgen van. Ze kregen nauwelijks een schadevergoeding (500 dollars per persoon...).

Union Carbide werd in 2001 gekocht door Dow Chemical, een van de belangrijkste chemische bedrijven in de wereld. Terwijl normaal bij een overname een bedrijf alle rechten én verplichtingen overneemt van het overgenomen bedrijf, vindt Dow Chemical dat het geen enkele verplichting heeft tegenover de bevolking van Bhopal. Vijftientig jaar na de tragedie is de site van de vroegere fabriek van Union Carbide nog steeds niet gesaneerd.

De groep Dow Chemical is indertijd ook rijk geworden met de productie van Agent Orange, een giftig product waarmee het Amerikaanse leger tijdens de oorlog in Vietnam grote delen van het land verwoestte, en waarvan de gevolgen ook tot op de dag van vandaag doorwerken. Als er winst kan gemaakt worden, tellen mensenlevens niet.